

IX og XII. Tórmaður er ógvuliga knýttur at mammuni, og tá ið hann og Elsbba kasta saman, fólir hann, at hann svikur mammuna, at hon og gentan draga hvør sína línu: »Tvær kvinnur togast um hann: Móðirin við sínum síðaarvi, sum hann hevur innsogið og er vorðin ein partur av honum sjálvum, stendur ímóti, ein tungur sorgblíður bardagi. Men Elsbba vinnur, tann trygga sterka Elsbba». Tórmaður er tann ivasami, sum ikki lítur sær til at taka stöðu, tí soleiðis er hann uppaldur. Fyrst hevur mamman staðið fyrri øllum og nú Elsbba.

Tað vísir seg skjótt, at kvinnurnar báðar draga somu línu, og at tær kenna samhug hvør við aðrari. Men nú skal Tórmaður standa ímóti tveimum sterkum kvinnum, og hann fólir seg enn veikari og meira ivasaman enn áður. Elsbba roynir at vissa hann um, at trupulleikarnir hjá honum hava einki upp á seg, men fyrri Tórman er tað lítul uggi í hesum. Hann vil vera við, at grundin til, at hann er so veikur, stavar frá uppvækstrinum, har alt hevur verið eftir »tí atburði, sum var samtyktur av foreldrunum, slektini og teirra líkum».

Í Havn livir Tórmaður í samsvari við ta nýggju tíðina, men hann hevur fingið eina uppfostran sum hoyrir tí undanfarna ættarliðnum til. Úrslitið er, at hann hevur ilt við at koma í samljóð við seg sjálvum, og skuldarskensla móðurini ger í heilum vart við seg. Elsbba er í stóran mun uppvaksin uttan foreldur, og hon er tí fri at liva og láta, sum hon fólir er rætt. Tórmaður verður sleptur, har hann á tremur av iva spyr seg sjálvum, um hann aldrin verður maður at liva, sum hann er.

Humor

Skemtið í »Leikum fagurt» er í høvuðsheitum ein blandingur av satiru og spei. Tað er tí rættiliga øðrvísi enn í teimum undanfarnu bókunum hjá høvundanum. Í »Leikum fagurt» er tað eitt vápn vent ímóti einum máli uttan fyrri skaldsøguna sjálva, og tað minnir tí eitt sindur um satiruna hjá Hans Scherfig. Tann margháttliga lýsingin av ymsum tilburðum skapar ein fráleika, sum loyvir høvundinum at viðgera viðurskiftir, sum samfelagið hevur trokað til viks og kávað útyvir.

Einastaðni letur høvundurin Tórman royna seg sum fósturlandsskald: »Bleiktra fríða Føroya flagg - so er at finna rím til flagg - roynir nagg, vagg, agg - Jú, agg - Rásmenn bera til tín agg» o.s.fr. Sjálvsagt er lýsingin satirisk, men samstundis er hon ein góð mynd av fyrbrigdum innan føroyska yrking.

Orð og gerðir fylgjast minni enn so altd. Í fyrstan er Tórmaður á gosi av tjóð-

skaparkenslum, og hann visir eina bløðu fram, hann hevur fingið av at bera flaggið í skrudgongu: »Hygg, hetta fekk eg undir Føroya fólks merki. Hetta er tað fyrsta sk, eg havi í viggid fingið.»

Beinleiðis skemtiligar lýsingar eru eisini. Ein er myndin av blaðstjóranum á íhaldsblaðnum:

»Albert Buck er ein lítul gleivbeintur maður við ongum hárprikki á høvðinum, búkstórur og grábleikur, gongur altíð við ømunum út frá sær, mest sum hann skuldi ríkið eitthvørt framman fyrri sær. Allir ættmenn hansara aftur gjøgn- um tíðirnar høvdu verið seyðamenn, so hann hevði hetta rekingarlagið í kjotið borið. Hann var blaðstjóri á blaðnum »Dagens Emne».

Valdagin verður mangt roynt. Aftur fyrri nakrar snapsir og hjálp við torvskurðinum fæst ein eldri maður at atkvøða fyrri Framtaksflokkinum. Ein annar »keypti mammu síni, sum sat lamið við eldin, eitt hálpund av fikum og gav henni, setti hana á eina hjólbør og koyrdi hana oman.»

Eitt lítið hissi er, at hvørja ferð tjóðskaparmenninir skála fyrri føðilandinum - og tað gera teir í heilum - verður danskur snapsur drukkin.

Skaldskapur og veruleiki

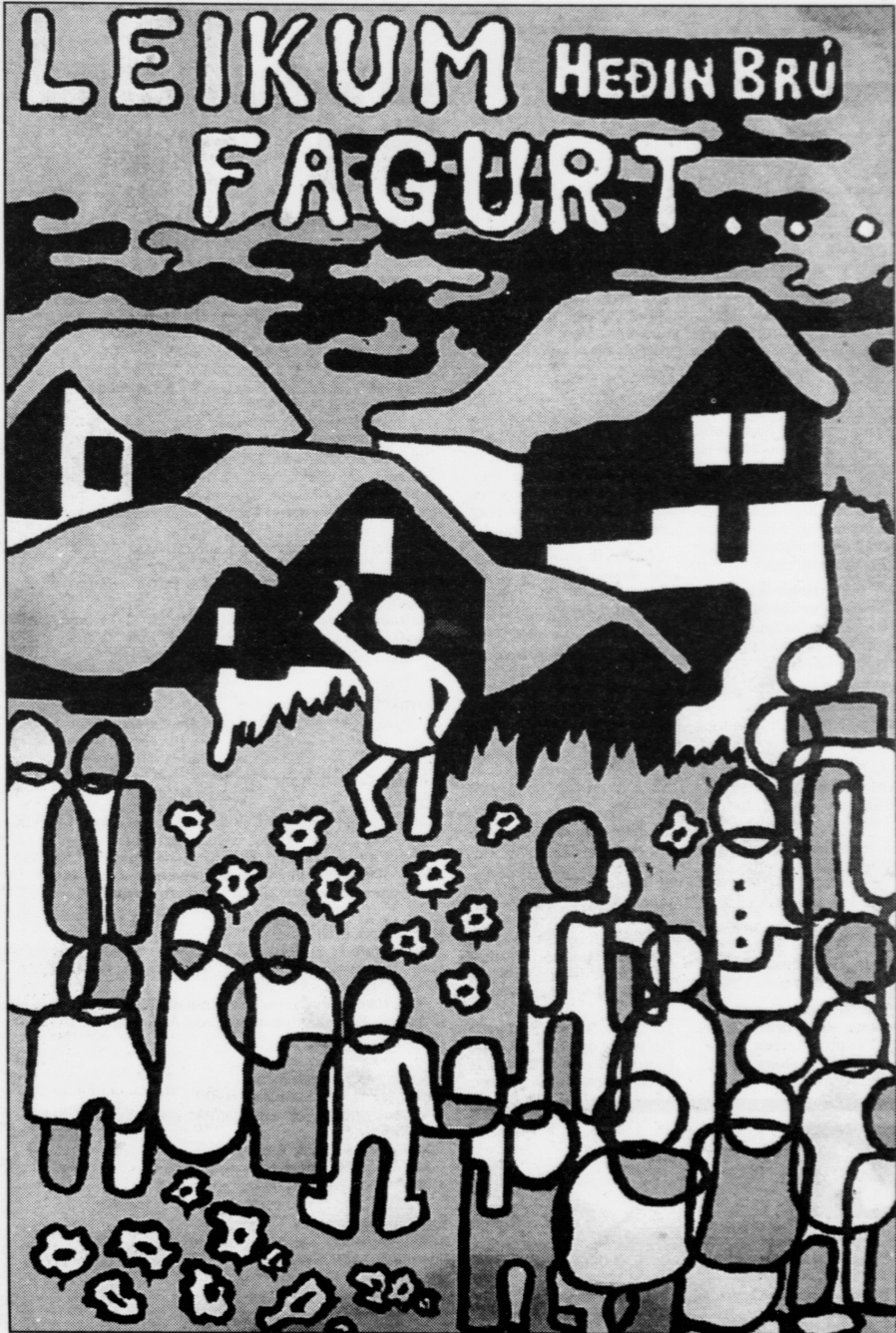
»Leikum fagurt» er í mangar mátar ein politisk lykla-skaldsøga, har tú kennir hendingar og fyrbrigdir aftur úr veruleikanum, eisini ofta persónar, men eg dugi ikki at siga, um teir einstaku persónarnir í »Leikum fagurt» eru tiknir beinleiðis úr tí politiska lívinum í treivuarunum. Íhaldsflokkurin er uttan iva Sambandsflokkurin, og Framtaksflokkurin er Sjálvstýrisflokkurin. Báðir flokkar mugu sigast at vera rættiliga væl raktir. Javnaðarflokkurin finst ikki í skaldsøguni, kanska er tað fyrri at gera teir politisku mótsetningar einfaldari, ella kanska er tað, tí skeggið stendur so nær hókuni. Heðin Brú var jú javnaðarmaður.

Tann mest áhugaverdi flokkurin er Nýggjflokkur, ið er ein sviðandi lýsing av Vinnuflokkinum, sum kom á ting við tveimum monnum í 1936. Bakka-Hanus kemur eisini inn við tveimum monnum. Tey seinastu orðini í skaldsøguni, »Vit skulu verða nationalir«, uppskriftin upp á framgongd, vístu seg at passa. Vinnuflokkurin, sum broytti navn til Fólkaflokkurin, fór úr tveimum monnum upp í seks mans við valið í 1940.

Giliadsfólkin, ið stuðla Nýggjaflokki, eru einahelst Brøðrasamkoman. Bløðini Dagens Emne og Bergmál eru ivaleyst Dimmalætting og Tingakrossur.

Ósamulig

Í Vardanum nr. 23, 1944 stendur stuttstøgan »Á náttartið», sum seinni - við smá-

»Leikum fagurt» er rættiliga annarleiðis enn hinar skaldsøgurnar hjá Heðini Brú, bæði tí hon fer fram í Havnini og ikki úti á bygd, og tí tað eru so nógv fólkanøvn, sum eru við til at skapa eina kenslu av kaleidoskopiskum vavgreiti

um broytingum - gjørdist fyrsta kapitlul í »Leikum fagurt». Tað stóðst ein lítið kjak burtur úr hesi søgu, og Heðin Brú varð ákærdur fyrri at vera ósmiligur. Í Føroya-Socialdemokrati 8. mai sama ár vilja Heðin Brú og William Heinesen vera við, at teir hava fingið eina søgu sendandi, sum skal vera fyriddomi fyrri samuligari skrivning. Sagan er - við nútímans málburði - ein political correct umskrivning av »Á náttartið».

Her situr Klára Sigmundardóttir og broderar, tá ið

tann blanka edrú Hjørleivur Fríðberg kemur á gátt. Hann sigur seg ikki hava fingið bløðu av at bera tað poleraðu flaggstongina, men at ein javnaðarmaður hevur bitið hann í fingurin. Síðani samtala tey høvskliga inntil Hjørleivur sigur seg elska Kláru:

»Tá smiltist hon kaldliga og segði: »Puff! - Ja, so fati eg hvussu vorðið er. Mestur hava tygum sjálvar bitið tygum í fingurin til hjáputur fyrri at koma inn higar í kvøld, tá ið tygum vntu, at eg var einsamall. Valla eru

tygum tann samuligi drongurin, sum tygum lást at vera, og harmuligt tykist tað mær, at so vorðin konufólka-arevar skulu vera í fólka-flokkinum. Ikki skuldi tað undra meg um tygum sjálvar vóru javnaðarmaður!»

Og so verður Hjørleivur koyrdur á dyr, tí hvør vil hava ein javnaðarmann á gátt?

Í hálvum gekki

»Leikum fagurt» er rættiliga annarleiðis enn hinar skaldsøgurnar hjá Heðini Brú, bæði tí hon fer fram í

Havnini og ikki úti á bygd, og tí tað eru so nógv fólkanøvn, sum eru við til at skapa eina kenslu av kaleidoskopiskum vavgreiti. Harafrat er hon lyklaskaldsøga, sum fer fram heilt fá ár undan, hon er skrivað. Tað gav eisini at bita. Ætlanin var, at hon skuldi hava eitt framhald, men tá ið vinmenn hjá høvundinum løsu handritið, fráráðu teir honum at gera meira við hetta viðkvæma og ið tygum evni.